

Tysk

Formål:

Både i 9. og 10. klasse lægger vi særlig vægt på at udvikle elevernes evne til at bruge sproget som vindue mod verden.

Vi ønsker at eleverne opnår tyskfaglige kvalifikationer, der giver dem en god ballast til at fortsætte på en ungdomsuddannelse og en eventuel senere videregående uddannelse.

Vi ønsker at eleverne oplever tysk som et levende og spændende fag, således at de er motiverede til at fortsætte med faget tysk på deres ungdomsuddannelse.

Vi ønsker at undervisninger lever op til de krav som stilles i Klare Mål.

For at kunne nå målet for tyskundervisningen skal eleverne opfylde nedenstående delmål. Disse mål betegnes som hovedansvarsområder, og hermed menes, at disse mål skal opfyldes, mens andre delmål kan opfyldes.

Hovedansvarsområder for undervisningen i tysk

Kultur og samfund

1. Interkulturel kompetence – viden og indsigt

Eleverne skal i tyskundervisningen:

- tilegne sig et overordnet kendskab til levevilkår, dagligliv, værdiforestillinger og normer i tysksprogede lande
- drage sammenligninger mellem den tysksprogede kultur og egen kultur for blandt andet derved at udvikle en forståelse af andres kulturelle forudsætninger og måder at leve på
- have en historisk og geografisk viden, der kan belyse nutidige samfunds- og kulturforhold, jf. nedenfor.
- bruge tysk i tværfaglige sammenhænge, fx i tema- og projektarbejder.
- have en basal viden om Tyskland og udviklingen i Tyskland i det 20. århundrede, herunder have kendskab til de vigtigste begivenheder i Tysklands historie efter 1945.

For eksempel skal eleverne opnå kendskab til:

- hvornår de to verdenskrige fandt sted
- hvornår de to tyske stater blev grundlagt efter 2. Verdenskrig
- hvornår og hvorfor muren blev bygget
- hvornår og hvorfor Muren faldt

Ligeledes er det ønskværdigt, om eleverne har kendskab til væsentlige aktuelle hændelser i de tysksprogede lande. Dette kan f.eks. opnås ved inddragelse af avis- og klip fra diverse andre nyhedsmedier.

2. Interkulturel handlingskompetance

Eleverne skal have en basal sproglig-kulturel kunnen der sætter dem i stand til på tysk at kommunikere i almindelige dagligdags autentiske situationer, f.eks. i sådanne situationer som man typisk oplever som turist eller i lignende sammenhænge i de tysksprogede lande.

I undervisningen kan der med fordel etableres kontakt med udvekslingskoler og etableres e-mail-projekter o. lign. med henblik på at bruge sproget i autentiske situationer.

Sprog

Den kompetente sprogbruger behersker i kommunikationssituationen

- et tilstrækkeligt stort og nuanceret ordforråd
- de gængse faste vendinger
- den for sprogrigtigheden nødvendige grammatik

Efter 3-4 års tyskundervisning skal eleverne have kendskab til og kunne anvende følgende sproglig-grammatiske elementer:

1. Ordforråd

- a. et grundordforråd (ca. 2000 ord) inden for de basale livsområder (arbejde, bolig, fritid etc.)
- b. de elementære småord, der binder sætningerne sammen (da, hvis, når etc.)
- c. de mest almindelige faste vendinger (efter min mening, jeg synes etc.)
- d. de mest almindelige idiomatiske udtryk
- e. et grundordforråd, der sætter eleverne i stand til at kommunikere i almindelige dagligdags autentiske situationer med tyskere, f.eks. i sådanne situationer som man typisk oplever som turist eller i andre lignende sammenhænge i de tysksprogede lande.

Efter Grundskolens 9. klasse bør eleverne beherske et nærmere defineret grundordforråd inden for a, b, c og e.

2. Grammatik

Eleverne skal i undervisningen opnå viden om basal grammatik, som er relevant for sprogrigtigheden. Dette vil væsentligt være at have viden om ordklasserne, sætningstype, sætningens led, sætningsanalyse og anvende viden om ordstilling, sammenhæng mellem sætningsled, hjælpeverbernes funktion og bøjning, de svage verbers bøjning, om modalverbernes betydning og bøjning, de personlige pronominer, possessive pronominer, de relative pronominer.

Skriftlig fremstilling

Eleverne skal efter 9. klasse kunne:

- udtrykke sig skriftligt i et forståeligt sprog
- anvende viden om sprogets opbygning, især ordstilling, ordklasser, verbernes former og kasus, når fokus er på den sproglige form
- anvende retstavning så præcist, at meningen bliver tilstrækkelig tydelig
- anvende it og mediers muligheder i forbindelse med tekstbehandling, kommunikation og informationssøgning
- anvende viden om skriveprocessens faser

Genrer og teksttyper

Eleverne skal efter 9. klasse have stiftet bekendtskab med mange forskellige genrer og teksttyper.

Blandt disse skal der også indgå ikke-skrevne tekster, f.eks. billeder, lyd og video.

Det er væsentligt at eleverne bl.a. arbejder med skønlitterære tekster af en vis kvalitet, med flere lag og "tomme pladser". Sådanne tekster giver god mulighed for at differentiere undervisningen, og dermed udfordre både stærke og svage elever.

ARBEJDSFORMER og UNDERVISNINGSMETODER

Der bør i tyskundervisningen indgå et bredt spektrum af elevaktiverende arbejdsformer, som beskrevet herunder. Valg af arbejdsform er principielt en opgave mellem lærer og elev, eller lærer og klasse, således at der skabes mulighed for differentiering.

Der tilstræbes at variere undervisningsmetoder fra klasserumsundervisning til arbejder uden for klasseværelset.

Det er en vigtig faktor, at eleven bevidstgøres om undervisningsmetodernes formål, dvs. metasproget spiller en stor rolle for at fremme forståelsen for, hvorfor læreren har valgt en bestemt undervisningsaktivitet. Progressionen bør være, at eleverne i løbet af skoleåret bliver stadig mere medbestemmende i metodevalget.

I tyskundervisningen kan indgå arbejdsformer, som fx:

- individuelt arbejde i form af foredrag, præsentationer af bestemte emner/temaer foran klassen o.a.
- pararbejde i form af genfortællingstekster, rollespil o.a.
- gruppearbejde i form af skriftlig rapport, oplæg til mundtlig præsentation i klassen o.a.

Det er vigtigt at holde for øje, at når det er muligt, skal der foretages aktiviteter med tysk sprog uden for klasseværelset, fx foredragsholdere, møde med tyske besøgende, studietur, o.a.

Aktiviteter uden for klasserumsundervisningen kræver bestemte lærerproducerede produkter, fx rapport, dag/logbog, planche, brochure, o.a., således at man sikrer elevaktiviteten. Her vil det oftest være processen med produkt, der er det væsentligste.

Der kan indgå et valgfrit emne, hvor eleven udarbejder et skriftligt oplæg og præsenterer emnet for resten af klassen.

I tyskundervisningen inddrages tillige i perioder informationsteknologi som hjælpemiddel i forbindelse med research og procesorienteret undervisning og e-mail projekter.

Motivation

Motivation er en væsentlig faktor for læring. Derfor gælder det i høj grad om gennem undervisningen at motivere eleverne til åbenhed overfor og lyst til at lære det tyske sprog. Læreren skal ved hjælp af valg af metoder, emner med videre søge at skabe succesoplevelser og gøre undervisningen nærværende og interessant. Eleverne skal forstå målet med undervisningen, og føle at de kommer med et nødvendigt bidrag, for at der kan ske en læring. Undervisningen skal være rodfæstet i nærværende fagplan for at sikre fagligheden, og med det som udgangspunkt skal læreren søge at gøre undervisningen så lystbetonet som muligt.

